

# TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 20. oktobra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 121.

## Volilni odbor zavrnil stanovsko listo Zveze trgovskih gremijev!

V zadnji številki »Trgovskega lista« smo poročali, kako je volilni odbor negativno rešil vse reklamacije, ki so jih vložili volilni upravičenci proti aktivni volilni pravici pridobitnih in gospodarskih zadrug, ki niso v posesti obrtnih listov in ne plačujejo obče pridobnine.

Temu prvemu činu pa se je pridružil drugi, ki znači izločitev Zveze trgovskih gremijev kot vrhovne predstavnice vsega slovenskega trgovstva od vsakega dela v bodoči zbornici. Volilni odbor je njeno stanovsko listo absolutno zavrnil brez možnosti vsakega popravka.

Dne 19. t. m. je prejel zvezni podnačelnik in namestnik prvega listinega predlagatelja g. Kavčič dopis od volilnega odbora, ki ga z njim obvešča, da je volilni odbor na svoji seji dne 18. oktobra t. l. kandidatno listo z nosilcem g. Vilkom Weixlom zavrnil.

Svojo rešitev utemeljuje z dejstvom, da nekateri kandidati, odnosno njihovi namestniki na listi ne morejo biti izvoljeni, ker po čl. 6. volilne uredbe ne vrše gospodarske funkcije, na podlagi katere imajo volilno pravico, računajoč do 25. septembra 1927. Dalje ni bilo pravilno navedeno stanovišče enega namestnika. Volilni odbor bi sicer v zmislu čl. 17. volilne uredbe vrnil predlagateljem kandidatno listo v popravek tekom treh dni, a se te pravice ni mogel poslužiti, ker je izmed 100 podpisov na listi veljavnih samo 98.

Zato volilni odbor v zmislu čl. 18. volilne uredbe kandidatno listo zavrnil.

Tako se glasi sklep volilnega odbora.

Zveza pa povdarja, da smatra neglede na to, da more za nekatere kandidate doprinesiti uradno potrdilo, da izvršujejo gospodarske funkcije že nad dve leti, zavrnitev liste po čl. 18. volilne uredbe za protizakonito.

Volilna uredba govori o zavrnitvi kandidatnih list na dveh mestih.

Prvič v členu 17., ki pravi, da mora volilni odbor kandidatne liste, ako se

ne ujemajo s predpisi te uredbe, v treh dneh vrniti, da se popravijo.

Drugič pa v členu 18., po kojem sme volilni odbor liste, ki ne bi ustrezale zakonskim predpisom, zavrnuti. Svoj sklep mora izdati v treh dneh, ko je prejel kandidatno listo v potrdilo. Namesto zavrnjene kandidatne liste, se lahko vložijo v potrdilo nova kandidatna lista v predpisanem roku.

Nobeden izmed navedenih členov ne podaja točne definicije vseh onih slučajev, ko se kandidatne liste morajo vrniti v popravek. V zmislu čl. 17. bi se moralo to zgoditi v vsakem slučaju brez izjeme. Ako jih more vrniti v svrhu potrebnih popravkov glede kandidatov in njih namestnikov, jih mora vrniti tudi, ako gre za formalne pogoje pri podpisih predlagateljev.

Samo v enem slučaju bi bilo to nemogoče: Ako bi volilna uredba izrecno določala, da se kandidatna lista zavrne brez možnosti popravka, ako ne vsebuje 100 veljavnih podpisov. Temu pa ni tako in zato je v zmislu člena 17. volilne uredbe obravnavati i pogoje glede podpisov predlagateljev tako kakor vse ostale, to se pravi, da se mora kandidatna lista v treh dneh vrniti v svrhu popravka.

Volilni odbor se je postavil na drugo stališče ter je listo Zveze radi formalnih napak absolutno zavrnil, medtem ko je dal industrijem in obrtnikom možnost, da jo popravijo.

S tem činom je udaril stanovske trgovske organizacije ter preprečil v zadnjem momentu, da se pomerijo v odprtem boju z ono grupo, ki je vrnila v volilni imenik na tisoče netrgovskih elementov in tako občutno in krivično oškodovala stanovske trgovske interese. A ni še izrečena zadnja beseda!

Zveza apelira na stanovsko zavedno slovensko trgovstvo, da ohrani mirno kri in ji stoji zvesto ob strani tudi v nadaljnjem boju za koristi celokupne slovenske trgovine.

Ta boj je neenak, a Zveza izjavlja, da bo storila na merodajnih mestih vse potrebne in mogoče korake, da pridejo v TOI zbornici zopet do besede in veljave stanovsko-interesne organizacije našega trgovstva!

## Pogajanja Zveze trgovskih gremijev za sestavo kompromisne liste za volitve v Zbornico TOI.

Zvezo trgovskih gremijev za Slovenijo je od vsega početka prevevala iskrena želja, da nastopi pri predstojećih volitvah v TOI zbornico s stanovsko listo, ki bi vsebovala odlične gospodarske strokovnjake in vnete borece za trgovske interese. V trgovinskem odseku izvoljeni zbornični člani naj bi zastopali slovenske trgovske težnje brez vmešavanja političnih momentov in partijskih strasti v korist celokupne slovenske trgovine. Žal so bila vsa prizadevanja Zveze brezuspešna.

Na plenarni seji Zveze dne 29. julija se je kot prva točka dnevnega reda obravnavala Uredba o reorganizaciji in volilnem redu Zbornice TOI v Ljubljani. Načelnik g. Weixl je konstatiral, da bo trgovstvo zaradi nove uredbe izgubilo odločilen in merodajen vpliv v svojem odseku. V njem imajo namreč poleg trgovskih tvrdk volilno pravico upravni svetniki delniških družb, poslovodje družb z o. z. in vsi člani upravnih odborov pridobitnih in gospodarskih zadrug, če so

registrirani in imajo pravico zastopati zadrugo. Teh zadrug je bilo po statistiki Zbornice TOI na dan 1. aprila 1921, po drugih podatkih pa celo 1171. Po prejšnjem volilnem redu je veljalo načelo, da voli v zbornico le oni, ki je poklicni trgovec in plačuje pridobninski davek. Nova uredba tega ne zahteva in tako se pridruži približno 10.000 trgovcem-volilcem, ogromno število netrgovcev, ki imajo volilno pravico kot člani načelstev upravnih svetov in zadrug. Koncediranje volilne pravice podjetjem, ki faktično ne izvršujejo trgovine in ne plačujejo nikake zbornične doklade, pa pomeni vmešavanje netrgovskih elementov v Zbornico TOI, ki naj bo vendar predstavnic in zaščitnica legitimne trgovine, obrti in industrije.

V debati so se člani načelstva Zveze ostro izrekli proti takemu oškodovanju trgovskih interesov in rodila se je misel, da mora zavedno in organizirano trgovstvo skupno in zedinjeno v volitve z izrazito stanovsko listo za čuvanje svojih bitnih interesov. Ta

misel je našla pri vseh navzočih iskreno odobravanje in je bila soglasno sprejeta.

Ker je imelo predsedstvo Zbornice TOI nalog, nominirati ministru trgovine predstavnika in namestnika trgovcev v volilno komisijo, je zvezno načelstvo soglasno sklenilo, da sporoči zborničnemu predsedniku željo, da predlaga ministru trgovine člana načelstva Zveze gremijev g. Kostevca kot predstavnika in podnačelnika g. Stermeckija kot njegovega namestnika za volilni odbor Zbornice TOI. Posebna deputacija Zveze je posetila še med zvezno sejo zborničnega predsednika g. Jelačina in mu sporočila to željo.

Dalje je zvezno načelstvo izvolilo poseben volilni odbor, sestojec iz gg. Weixla, Stermeckija, Stergarja, Kostevca, Elsbacherja in Lenarčiča z nalogom, da vodi vse priprave za solidaren in skupen nastop legitimnega trgovstva. Tudi o tem je bil obveščen zbornični predsednik g. Jelačin, ki je izjavil, da bo z vsemi močmi podpiral to zvezno stremljenje.

Medtem pa je Zveza doznala, da je g. min. trgovine imenoval za predstavnika trgovcev v volilnem odboru g. Jelačina in za njegovega namestnika g. Stermeckija, kar jasno priča, da zbornični predsednik g. Jelačin ni upošteval želje predstavnikov slovenske trgovine, nego je kot zbornični predsednik predlagal sebe in g. Stermeckija.

Kasneje so dobili člani zveznega volilnega odbora od zborničnega predsednika g. Jelačina vabilo na sestanek za sestavo kompromisne kandidatne liste. Ko so prišli člani zveznega volilnega odbora, omenjeno bodi, da je bil ta sestavljen iz pristašev raznih strank, da ja ne bi mogel eden ali drugi reči, da se ne vzema v obzir vseh, na ta sestanek, so z začudenjem zaznali, da je g. Jelačin povabil tudi ravnatelja dr. Slokarja, ki ni v trgovskih organizacijah in tudi nikake organizacije ne predstavlja. Na tozadevno vprašanje je izjavil g. Jelačin, da je povabil g. dr. Slokarja kot predstavnika volilcev — pristašev SLS. S tem je postalo jasno vsem, da dobiva stvar politično obilježje. Člani zveznega volilnega odbora pa so stali na stališču, da nima Zveza kot strokovna organizacija slovenskih trgovcev nikakega posla s političnimi strankami in da mora postaviti kandidate le iz vidika gospodarskih in strokovnih interesov brez vmešavanja političnih strank. Zvezni podnačelnik g. Stermecki je izjavil, da to ne pojde in takoj predlagal ključ, ki bi opredelil kandidate po političnem prepričanju. Temu so se ostali člani zveznega volilnega odbora ostro uprli. Pridružil pa se mu je dr. Slokar ter zahteval prvotno za S. L. S. 7 mest v trgovskem odseku; končno pa je pristal na 6 mest s pripombo, da je za to potrebna še odobritev strankinega vodstva.

Tako se je določil ključ: 6 SLS, 6 SDS, 2 SKS, 1 NRS in 1 neopredeljen. Zvezni volilni odbor je vzel ta ključ na znanje, a izrecno naglasil, da velja zanj še kot neobvezen. Na načelstveni seji Zveze 27. septembra je o njem obširno poročal. Doživel je hudo kritiko in velik odpor, končno pa je zvezno načelstvo po dolgotrajni in burni debati pristalo na naveden ključ in dalo volilnemu odboru pooblastilo za sestavo kompromisne kandidatne liste na podlagi 6, 6, 2, 1, 1. Ko se je vršila na to seja volilnega odbora z g. dr. Slokarjem in g. Jelačinom, pa je dr. Slokar izjavil, da

Fr. Zelenik:

## Poravnalno postopanje.

Leta 1925. je vlada z zakonom o dvanajstih kratkomalo ukinila naredbo ali zakon o poravnalnem postopanju izven konkurza. Sedaj pa namerava to postopanje zopet uvesti in je zakonski načrt v razgovoru. Ne oglašajo se pa k besedi v dovoljni meri pripadniki tiste trgovine in obrti, ki se nazivlje z »vele«.

Ta trgovina in obrt me pač ni postavila za svojega glasnika, vendar se oglašam k besedi kot stalen sotrudnik »Trgovskega lista«, ki je poklicni glasnik vseh panog naše trgovine.

Jaz osebno ne morem imeti ne kot upnik ne kot dolжник ne koristi in ne škode od poravnalnega postopanja in tedaj mi ne more nihče predbacivati kake pristranosti. Kot praktičen človek, ki je imel mnogo let posla s trgovino, pa vidim, kaj je boljše in koristnejše za našo trgovino in obrt.

Kdor je zahteval odpravo tega postopanja ali kdor se protivi ponovni uvedbi, ni trgovec ali pa noče uvideti, kaj je manjše zlo za trgovino in gospodarstvo sploh.

Poravnalno postopanje je imelo zelo dobre strani in seveda tudi slabe, kakor vsaka človeška naprava. Da pa je prišlo na slab glas, je pa bila v prvi vrsti kriva le malomarnost in površnost pa tudi neednost upnikov, ki so ravno s tem omogočali nepoštenim dolžnikom, da so zlorabljali zakon in izkoriščali upnike. V primeri s konkurznim postopanjem je bilo poravnalno postopanje naravnost veliki napredek in je bila škoda, da je vlada tako napravno kratkomalo z zakonom o dvanajstih spravila iz sveta.

Nasprotniki poravnalnega postopanja so se trkali na prsa in zmagovalno povdarjali, da se število konkurzov po odpravi poravnalnega postopanja ni takoj povečalo, kar je bilo po njihovem dokaz, da so dolžniki izkoriščali poravnalno postopanje. Ta tišina pa je bila le navidezna, število poravnav se ni zmanjšalo, vršile so se le tajno ali pod roko ter so o njih vedeli le prizadeti, širša trgovska javnost pa ne, zato je pa bilo takim dolžnikom omogočeno, da so iskali novih žrtev. Tudi število konkurzov res prve čase ni porastlo, ker neplačeviti dolžniki pač niso silili v konkurz. V konkurz noče noben dolжник, ker konkurz je trgovska smrt in smrti se vendar vsak boji in izogiblje. Zato pa je insolventen dolжник iskal in

stranka ni odobrila fiksiranega ključa in da zahteva zase 7 mandatorov v trgovskem odseku. Ker zvezni volilni odbor ni imel od zveznega načelstva pooblastila, da odobri to izpremembo, temveč je zvezno načelstvo izjavilo, da postavi Zveza svojo kandidatno listo, če se ne doseže razmerje 6 SLS, 6 SDS, 2 SKS, 1 NRS, 1 neopredeljen, je bilo smatrati pogajanja za brezuspešno zaključena. Vsi nadaljnji poizkusi, da se sestavi kljub temu kompromisna lista, so izvirali od g. Jelačina, ki je predlagal, da naj se vzame od dveh mest določenih za SKS eno mesto in naj se da 2 mesti NRS, ki je imela samo eno mesto. Na ta ponoven spreminjevalen predlog predstavniki Zveze niso mogli pristati in pogajanja so bila končno veljavna razbita. To in nič drugega je gola resnica.

Kak pa je bil nadaljnji potek dogodkov, pojasnjuje uvodni članek.

vedno išče novih virov kredita, s katerimi se upa rešiti. Marsikateremu se posreči, mnogim pa žal ne.

Da pokažem značilno razliko končnega uspeha poravnalnega in konkurznega postopanja, navedem le en slučaj. Neko industrijsko podjetje je zašlo iz meni neznanih vzrokov v plačilne težkoče. Ponudilo je svojim upnikom 45%. Poravnava pa se ni dosegla in podjetje je padlo v konkurz. Ob otvoritvi konkurza so znašala aktivna 560.000. Konkurz se je vlekel in ostalo je v razdelitev upnikom 14.500. To je bil masten konkurz. Tako označujemo konkurz, v katerem je konkurzna masa (aktiva) znatna. Tak konkurz se vleče in vleče ter ga noče biti konec. Suhi konkurzi, to so taki z majhno konkurzno maso, se hitro nehajo.

Posledica konkurza je vedno ta, da dolжник izgubi svoje trgovsko ime in svoj obstoj. Marsikateri po dolgoletnem trudu in boju pride brez lastne krivde do beraške palice. Upniki pa tudi ne dobijo ničesar iz konkurza, ker konkurz vse požre. To je že zelo stara izkušnja.

Tudi poravnalno postopanje ni zastoj, vendar se ni vlekel, troški so bili mnogo manjši, postopanje ni nenamitno žrlo aktiv, ampak so ostale upniku in dolžniku. Ta je rešil svoje trgovsko ime in svoj obstoj in marsikateri je postal zopet dober in redno plačujoč odjemalec ter s tem odškodoval upnika za pretrpelo škodo.

V plačilne težkoče lahko zaide tudi najpoštenjši in najboljši trgovec, kar nam na žalost dokazuje trgovsko življenje. Spomnimo se samo neštetihih žrtev divje židovske spekulacije iz leta 1909/10. Marsikateri zaide brez lastne krivde v težkoče, marsikateri postane žrtev nesolidnih dobaviteljev kakor tudi nepoštenih odjemalcev. Bilo bi netrgovsko, netovariško in nečloveško, ako se takega poštenjaka tira v trgovsko smrt. Pri takem dolžniku je na mestu prizanesljivost in človekoljubje, katero se mu lahko izkaže v poravnalnem postopanju in ne v konkurznem, katero mu je požrlo že znaten del premoženja, ko pridejo upniki do tega, da se poravnajo s svojim dolžnikom.

Nepošten dolжник bo tudi v konkurzu prikrajšal svoje upnike ravnotako, če ne še bolj, kot bi jih prikrajšal v poravnalnem postopanju. Lahko rečem, da so upniki v poravnalnem postopanju lahko ščitili veliko bolj svoje koristi, kot pa jih morejo v konkurznem postopanju, katero pozna le svojo birokratsko pot, po kateri ne more hoditi trgovec.

Poravnalno postopanje je sicer tudi zlo v trgovskem življenju, toda veliko manjše in tudi mnogo cenejše kot pa konkurzno. Zaloigra se odigra hitreje, izguba se pozabi ali nadomesti z nadaljnjim zvezo, v konkurzu pa te čez nekaj let zopet spomnijo na izgubo, katera te potem še bolj jezi, ker se nič ne dobi. Izgube se ne dajo preprečiti kakor tudi ne insolvenca, ni pa potrebno, da konkurzno postopanje veča te izgube.

## Reorganizacija naše konzularne službe.

(Konec.)

### III. Naša ekonomska propaganda v inozemstvu.

Tretja panoga udejstvovanja konzulatov v interesu našega gospodarstva bi bila naša ekonomska propaganda v inozemstvu.

V tem oziru so sicer mnogi naši konzulati v zadnjih letih razvili hvalevredno aktivnost. Tudi je ministrstvo zunanjih zadev svoječasno izvršilo anketo glede snovanja vzorčnih zbirk in muzejev pri naših konzulatih v inozemstvu in dobilo pri tej priliki mnogo predlogov iz gospodarskih vrst. Smatramo, da bi bilo treba že započeto akcijo nadaljevati in sistematično izpopolniti. V kolikor ima zbornica priliko opazovati delovanje tujih konzulatov pri nas, moramo priznati, da razvijajo mnogi inozemski konzulati v tem oziru živahno aktivnost ter prirejajo predavanja s skioptičnimi slikami, razpošiljajo veliko število prospektov za povzdigo tujkega prometa potovalnim pisarnam in gospodarskim institucijam, nadalje delajo živahno propagando za obisk raznih gospodarskih prireditelj, kakor so mednarodni velesejmi, specialne razstave, kongresi, konference, organizirajo poučne in informativne izlete itd. Pohvalno moramo omeniti tu sodelovanje naših konzulatov v tujko-prometnem oziru, ki ga je samo treba še razširiti in poglobiti.

Vsa tozadevna agenda naj bi bila v pravilniku za vršenje konzularne službe stavljenja v bodoče v dolžnost našim konzulatom. Poleg tega priporočamo, da se v pravilniku predpiše tudi obveznost informativne propagande v interesu našega izvoza potom tiska in sicer potom priobčevanja informativnih člankov v dnevnem in strokovnem inozemskem časopisju in širjenja poznavanja naših prilik potom preglednih informativnih brošur, ki naj bi jih založilo ministrstvo trgovine odnosno zunanje ministrstvo in dalo konzulatom na razpolago, da bi jih brezplačno izdajali interesentom, ki iščejo informacij o naši državi.

Poleg tiska so za propagando važna predavanja o naših ekonomskih prilikah. Za prirejanje splošnih predavanj o naši državi bi bilo po možnosti preskrbeti konzulatom filme o naravnih krasotah, o glavnih gospodarskih središčih, narodnih nošah in običajih v naši državi, kakor to delajo razni inozemski konzulati.

Poleg takih splošnih predavanj pa so od praktične koristi informativna predavanja v ožjem krogu interesentov o možnosti trgovskih stikov z našo kraljevino. Taka predavanja prirejajo razni inozemski konzulati pri nas. Tako je na primer pred nekoliko meseci oddaljena Mehika poslala v Ljubljano trgovskega atašeya poslaništva v Rimu g. Salvadora Prieta, da opozori naše gospodarske kroge na možnosti navezanja trgovskih stikov z Mehiko,

s katero smo imeli leta 1926 samo 0'01% trgovskega prometa. Imenovan je prinesel na svoje predavanje poleg informativnih brošur o gospodarskih razmerah v Mehiki s seboj tudi vzorce raznovrstnega eksportnega blaga z navedbo dobaviteljev, dobavnih pogojev in cen, tako, da so interesi lahko zaključili direktne dobave z interesi v Mehiki. V tem leži praktičen pomen in uspeh takih predavanj. Ugotovili smo, da so na ta način prišli interesi v položaj, da si bodo v bodoče nabavljali razne surovine za 20 do 30% ceneje, kakor so jih dobivali do sedaj potom nemškega posredništva v Hamburgu. Le v takem primeru imajo zbirke vzorcev pri konzulatih praktičen pomen, dočim so razstave in vzorčne zbirke v prostorih konzulatov po našem mišljenju le bolj idealnega pomena.

Za naše gospodarske kroge je končno velike važnosti, da izkoristijo naši konzularni funkcionarji v inozemstvu vsako priliko, ko prihajajo službeno odnosno na dopust v domovino, da navežejo praktične stike z interesi potom posetov in predavanj v trgovskih zbornicah in pri drugih korporacijah. Imeli smo priliko videti, kako so naši interesi z zanimanjem sledili predavanju odpravnika poslov dr. Dučica o Egiptu in njegovi važnosti za naš eksport. To predavanje bo brezdvoma rodilo praktične uspehe za obnovo stikov, ki smo jih imeli pred vojno z Egiptom.

Slednjič moramo opozoriti še na neko zelo važno dejstvo. Mnogo naših konzulatov je nameščenih tako, da morajo stranke, ki prihajajo na konzulate, čakati na temnih ali slabo razsvetljenih hodnikih, ali predsobah, v katerih je nabitih nekoliko plakatov o naših letoviščih, ki pa v tem miljeju ne pridejo do nikake veljave. Stranke, med njimi tudi za nas važni interesi, ne pridejo v osebni stik z referenti in vodilnim osebnim konzulatom, kar pomeni za informativno gospodarsko delovanje konzulatov veliko izgubo.

Smatramo, da bi bilo treba vsajkor urediti čakalnice na konzulatih tako, da bi imeli tam interesi različno informativno gradivo na razpolago ter da bi tudi pisarniško osebje konzulatov inicijativno opozarjalo interese na to gradivo, ker je drugače z razpošiljanjem tozadevnih publikacij namen le deloma dosežen.

Op. ured.: S priobčitvijo razprave smo hoteli podati glavne pripombe, ki jih je poslala Zbornica za trgovino, obrt in industrijo konzularnemu odeljenju ministrstva inostranih del glede momentov, ki bi jih bilo vpoštovati pri sestavi pravilnika za vršenje konzularne službe v interesu razvoja naše ekonomske ekspanzivnosti. S tem opozarjamo na to važno vprašanje vse naše gospodarske kroge, da se z eventualnim še drugim gradivom zglase v našem listu ali pa ga predložijo neposredno zbornici.

## TRGOVSKA POGAJANJA JUGOSLAVIJE Z OGRSKO.

V nadaljevanju trgovskih pogajanj z Ogrsko bodo prišla na vrsto tudi vprašanja carinske tarife. Zato je potrebno, da na tem vprašanju interesirana industrijska podjetja javijo svoje želje in predloge glede uvoza in izvoza. Zanje, predloge itd. je treba kmalu zbrati, v kolikor se to še ni zgodilo, in jih odposlati merodajnim mestom.

\* \* \*

## RAZSODIŠČE MEDNARODNE TRGOVSKE ZBORNICE.

Mednarodna trg. zbornica izdaja sledeči oglas: 14. oktobra sta se sestala odbora za razsodništvo in izvršilni odbor razsodišča Mednarodne trg. zbornice, pod predsedstvom Politisa, bivšega grškega ministra za zunanje zadeve. Sprejeli so novi razsodiščni red ali pravilnik zbornice ter ga bodo 24. ali 25. t. m. predložili upravnemu svetu. V slučaju, da bo upravni svet soglašal z njim, bo stopil novi red 1. januarja 1928 v veljavo. Računati je torej s tem, da bo o trgovskih sporih, v odločitve predloženih, sklepalo razsodišče Medn. trgovske zbornice od 1. januarja naprej po novem razsodiščnem pravilniku. Na zborovanju so obravnavali tudi zapisnik Zveze narodov o izvršbi inozemskih razsodb. V tej zadevi ni zbornica nič definitivnega sklenila, priporočila pa svojim deželnim skupinam, naj zapisnik takoj preštudirajo in naj eventualno delajo na to, da ga vlade kmalu ratificirajo.

\* \* \*

## PROSTO PRISTANIŠČE SUŠAK.

Trgovsko ministrstvo je izdelalo zakonski načrt, po kojem bo v najkrajšem času proglašen Sušak za prosto pristanišče. Predlog bodo že v bližnjih dneh predložili ministrskemu svetu, tako da bo prišlo vprašanje prostega pristanišča na Sušaku še to jesen pred parlament. Gotovo bodo tudi del novega investicijskega posjila, ki smo o njem že poročali, porabili za izgradbo pristaniščnih naprav na Sušaku.

## KAVA.

Cene kave na svetovnih kavnih trgih so močno poskočile. Z ozirom na to dviganje cen se je tudi prodaja na hamburškem kavnem terminskem trgu zelo pomnožila ter je dosegla na primer 12. oktobra rekord 17.000 vreč. Omenimo, da je bilo na najvažnejšem svetovnem kavnem terminskem trgu, v New Yorku, prodanih isti dan skupaj 27.000 vreč.

## Loterija društva »Trgovska akademija v Ljubljani« se zaključi 30. oktobra 1927.

27. oktobra neplačane srečke ne igrajo!  
Kdor kupi šele na prigovarjanje, ima navadno največjo srečo.  
Hitite in kupite!  
Srečke à 10 Din, dobitkov 885 od 50 do 100.000 Din.

## LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

### Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

#### Nadzorovanje društvenih shodov po oblastvu.

Po § 18 društ. zak. ima oblastvo pravico, da odpošlje na vsako društveno zborovanje, torej tudi na člansko zborovanje, svojega zastopnika. Namen te določbe je ta, da se ščitijo javni interesi, ne pa interesi društva, torej javni mir in red, vpoštovanje zakonov. Interno društveno poslovanje ali njegovo gospodarsko stanje, način društvene uprave in sploh vse, kar spada v privatno pravno sfero društva, oblastvenega zastopnika ne briga in se ga tudi ne tiče. Zato tudi društvo ni upravičeno, da zahteva od

navzočnega oblastnega zastopnika katerokoli intervencijo ali tolmačenje pravil pri notranjih društvenih dogodkih, n. pr. da izreče, ali je odbor pravilno postopal ali da sploh ni deloval ali pa da je denarno stanje društva slabo in pod. Ni torej dopustno, da se oblastveni zastopnik na te interne društvene razmere opozarja, češ, glej, kakšen red, ukreni vendar kaj! Oblastveni zastopnik je, kar se tiče teh internih društvenih pojavov, le opazovalec, ki nima dolžnosti niti pravice, posegati v katerikoli obliki v društveno avtonomijo.

Poseči pa more in mora vanjo takoj, če zadobe ti dogodki in pojavi značaj kršitve onih javnih ali državnih interesov, ki jih ima očuvati upravno oblastvo vobče, torej če so se ugotovila po kazenskem zakonu kazniva dejanja ali državi nevarne tendence ali protizakonitosti.

Ker je bilo po društvenem zakonu nejasno, kako naj se na društvenem zborovanju opredelijo društvena policija predsednikova in uradne funkcije

je oblastnega odposlanca, je izdalo avstr. ministrstvo notranjih del z odlokom z dne 3. aprila 1889, št. 1153, posebno instrukcijo za oblastnega odposlanca pri društvenih in ljudskih zborovanjih. Če vpoštujemo predpise § 18 društ. zak. in določbe tega ukaza, je stališče oblastvenega zastopnika sledeče:

Oblastveni zastopnik pri društvenih zborovanjih ima prihajati na društvena zborovanja praviloma v uniformi, vendar brez sablje, ker je pristop orožencem vobče prepovedan ter se ima na njem vesti uljudno, taktno, vendar odločno. Predstaviti se ima predsedniku zborovanja kot oblastveni zastopnik ter ako se za to ni že preskrbelo, zahtevati zase primeren mesto v zborovanju, kakor si ga sam izbere in sicer tako mesto, ki mu omogoči ustno občevanje s predsednikom zbora in pregled nad celim zborovanjem.

2. Oblastveni zastopnik ima predsednika društvenega zborovanja in reditelje opozoriti na njih zakonite

dolžnosti, kakor tudi na njih odgovornost za morebitne nezakonitosti.

3. Med razpravljanjem ima ta zastopnik pravico in dolžnost, da se o osebah govornikov in predlagateljev informira, če mu te osebe morda niso že same znane. Tudi se ima pri javnem društvenem zborovanju prepričati, ali so dotične osebe člani ali povabljeni gostje.

4. Govornike direktno nagovarjati, jih prekinjati ali se spuščati z njimi v debate, oblastvenemu zastopniku z ozirom na § 17. ni dovoljeno, marveč se ima vso njegovo občevanje vršiti izključno le preko predsednika.

(Dalje prih.)

Proč s predsednikil  
Naša prava  
**KOLINSKA LIKORJA**  
je res izvrstna!  
Čuvajte se!

## SLADKORNI TRG.

Poročila s Kube, nasprotujoča si, vplivajo na sladkorne trge in zabranjujejo stabilnost. Razlika je ta, da so se prej vedno spraševali, ali bodo na Kupi produkcijo omejili ali ne, dočim se sedaj sprašujejo, v koliki izmeri se bo predstnik Machado poslužil svojih pravic. Enako nesigurnost kot glede Kube je opaziti glede ameriškega pridelka sladkorne pese. Willet in Bray cenita letošnjo ameriško sladkorno produkcijo iz pese na 924.000 ton, ameriški poljedelski oddelek pa samo na 783.000 ton. Lanska produkcija je dala 801.000 ton. Newyorška sladkorna borza hoče razširiti svoj delokrog tudi na druge sladkorne okraje, ne samo na kubanskega. Ustanovljen je že tozadevni odbor. V Evropi je vreme zadnjega časa bilo dozoriti sladkorne pese ugodno; zadnje razpoložljive analize sladkorne pese govorijo o ugodnem razvoju teže gomoli in sladkorne vsebine. V prihodnji številki pričujemo statistiko o evropskem pridelku.

\* \* \*

**Bolgarski sladkor.** Lani so napravili v Bolgariji okoli 32 milijonov kilogramov sladkorja, za 6 do 7 milijonov kilogramov več kot ga Bolgarija sama potrebuje. Letošnja kampanja, ki se je pričela 1. t. m., pa ne bo izkazala nobenega prebitka, ker je vsled suše pesa zelo majhna in je bil pridelek zato izdatno manjši kakor pa v lanskem letu. Od lani je ostal še preveč štirih milijonov kilogramov; s tem in z letošnjo produkcijo bo krita bolgarska potreba po sladkorju do 1. oktobra 1928, torej do tedaj, ko se bo pričela spet nova kampanja. Vidimo, da porabi Bolgarija zelo malo sladkorja, samo 25 do 26 milijonov kilogramov, na osebo nekaj nad 5 kg. Primerjajmo Angleže, Holandce itd., s 40 do 50 kg na osebo.

\* \* \*

**Kubanski sladkor.** Kakor že vemo, hoče Kuba vso svetovno produkcijo sladkorja racionalizirati in normalizirati. Kubanski predsednik Machado je imenoval sedaj sladkorno komisijo, ki naj določa produkcijsko kvoto. Predsednik komisije je znani sladkorni industrijec in železniški magnat Tarafa, ki bo v najbližnjem času obiskal Nemčijo, Češko-slovaško, Holandijo, Francijo in druge dežele sladkorne produkcije, da začne pogajanja s tamošnjo sladkorno industrijo.

\* \* \*

## ZITO.

Razpoloženje na svetovnih žitnih trgih je postalo v zadnjem času prijaznejše, čeprav ni dobili za to pravega vzroka. Ameriškem poolu se je posrečilo, da je s poročili o raznih vremenskih neprilikah itd. konsumente premotil, čeprav mora biti kanadski pridelek razen minimalnih zaostankov že pod streho in se bo izvoz kmalu zaključil; saj bodo v dveh mesecih najvažnejša kanadska pristanišča že zamrznila. Mislijo, da bo pool izvoz zadržal in da bo morebiti velik del pridelka prihranil za pomlad, da bi v slučaju neugodnega pridelka na južni polobli cene držal. Borze kolebajo sem in tja, in to se prenese na svetovni trg, kjer se tendenca skoraj vsak dan menja. Ta neugodnost je povečana še po raznih cenitvah o pridelku, ki si zelo nasprotujejo. Ugladen londonski strokovni list poroča sedaj, da bo znašal svetovni pridelek pšenice 528 milijonov kvarterjev (1 kvarter je 282 litrov), torej 8 oziroma 49 milijonov kvarterjev več kot v zadnjih dveh letih. Evropski pridelek, brez Rusije, ceni list na 2.250.000 ton. Avstralski in argentinski pridelek ostane približno na isti višini (avstralski za ca 1 milijon več), in pride skoraj ves plus na Severno Ameriko. Tudi mnenja o svetovnem pridelku koruze so deljena; v Evropi niso zadovoljni z njim, poročila iz inozemstva so pa zelo ugodna.

\* \* \*

**Jugoslovanski žitni pridelek.** Izšla je uradna statistika letošnjega pridelka v Jugoslaviji in je takole sestavljena (v oklepajih so številke lanskega leta): pšenica 16'9 mil. met. stotov (19'5 mil.), rž 1'6 (1'9), ječmen 3'2 (3'8), oves 3'1 (3'6). Povsod vidimo torej napovedano nazadovanje ni pa izraženo v tisti izmeri, kakor so se prvotno bali, in bo preostalo torej še vendar nekaj pridelka za izvoz.

## Trgovina.

**Bolgarija eksportira vino.** Bolgarija pridelala zelo veliko vina in so nekatere njene vrste prav izvrstne, na primer Samokov. Letošnji pridelek je po poročilih iz Sofije zelo dober in so preostale velike množine vina za eksportne namene. Vinški mošt stane v Bolgariji 5 do 6 levov, vino, ki pride za eksport v poštev, pa ca. 7 levov. Eksport je vlada izdatno olajšala, odpravila je vse carine in takse na izvoz vina ter je znižala prevozne tarife.

## Industrija.

**Francoska železna industrija.** Zaposlenost se manjša. Produkcija francoskega premoga nazaduje, sicer počasi, a stalno. V januarju so ga napravili še 349.000 ton, sedaj pa samo še ca 300.000 ton na mesec. S 1. oktobrom so tudi cene za koks znižali. Povpraševanje po surovem litem železu je slabo, veliko tovarn je delovni čas skrajšalo, čeprav je oktober sicer med najboljšimi meseci v letu. Železne livarne so deloma z naročili založene samo za par mesecev. Produkcija jekla s ca 700.000 tonami na mesec je danes že komaj polovica nemške produkcije. Državne železnice v Algeriji se pogajajo z zastopniki francoske železne industrije glede dobave 300 vagonov. Železnice v Siamu so naročile več lokomotiv s tenderji. Splošno mnenje je, da položaj francoske železne industrije ni ravno najboljši.

**Tekstilna industrija v Češkoslovaški** je dobro zaposlena in je prodaja tekstilij tudi še nadalje zadovoljiva. 1. septembra je bilo samo 2440 tekstilnih delavcev brez dela, dočim jih je bilo lani ob istem času še 26.000. Nasprotno pa beremo, da so delodajalci renske tekstilne industrije sklenili, da bodo 29. oktobra vsem delavcem in delavkam odpovedali. Prizadetih je 60.000 delavcev in delavk.

**Svetovni trust kemije.** »New York Times« poroča, da je bila ameriška kemična industrija povabljena, naj pristopi svetovnemu kemičnemu trustu. Pozivu je bila pridejana menda pripomba, če Amerika ne bo pristopila, da bo preplaval evropski trust južnoameriške in daljnovzhodne trge s cenejšimi ponudbami ter da bo s tem Ameriko od tam izrinil. Na to odgovarjajo ameriški listi zelo ostro.

## Ljubljanska borza.

| Tečaj 19. oktobra 1927   | Povpraševanje Din | Ponudba Din |
|--------------------------|-------------------|-------------|
| <b>DEVIZE:</b>           |                   |             |
| Berlin 1 M . . . . .     | 13'555            | 13'585      |
| Curich 100 fr. . . . .   | 1094'—            | 1097'—      |
| Dunaj 1 šiling . . . . . | 8'—               | 8'03        |
| Praga 100 kron . . . . . | 168'—             | 168'80      |
| Trst 100 lir . . . . .   | 309'75            | 311'75      |

**Veletrgovina**  
**A. Šarabon**  
 v Ljubljani  
 priporoča  
**špecerijsko blago**  
*raznoverstno žganje, moko in*  
*deželne pridelke, raznoverstno*  
*rūdninsko vodo.*  
*Lastna pražarna za kavo in*  
*mlin za dišave z električnim*  
*obratom.*  
 Ceniki na razpolago.  
 Telefon št. 2656.

## Denarstvo.

**Jugoslovanski vrednostni papirji na londonskem trgu.** Iz Beograda poročajo: Sedaj, ko smo uredili v Londonu vprašanje naših dolgov, so odprli tudi londonski trg za naše vrednostne listine, tako za državne kot za zasebne. Kot prva je prinesla na londonski trg v uradno notacijo beogradska Jugoslovanska ban-

**ŽREBANJE LOTERIJE**  
**DRUŠTVA TRGOVSKA**  
**AKADEMIJA V LJUBLJANI**  
 nepreklicno 31. oktobra.  
 Srečka 10 dinarjev.  
 Dobitkov 885, od 50 do 100.000 dinarjev.  
 Polkusite srečo, naročite takoj srečke!

ka d. d. svoje na angleške funte se gla-seče 8-odstotne obligacije v znesku 80 tisoč funtov.

**Stabilizacija poljskega zlata.** V poljskem uradnem listu je objavljen v zvezi s sklepom ameriške posojilne pogodbe dekret o zakoniti stabilizaciji poljskega novca. Iz 1 kilograma čistega zlata bodo napravili novcev v vrednosti 5924'44 poljskih zlatov. Novce bodo kovali na račun državnega zaklada in tudi na račun zasebnikov, ki bodo dali primerne zlate množine na razpolago. V praksi pomeni novi novce razmerje: 8'91 poljskih zlatov = 1 dolar. Torej 1 zlat malo manj kot 6% Din.

**Nov denar v Palestini.** Z začetkom prihodnjega meseca bo dobila Palestina novo denarno vrednoto. Temeljila bo na angleškem funtu, a bo razdeljena na tisoč delov. S tem bo nadomeščena prejšnja palestinska vrednota, ki je temeljila na angleški vrednosti z njeno razdelbo, ki torej ni poznala delitve na 100 ali na 1000, temveč na 20 (1 funt = 20 šilingov) in na 12 (1 šiling = 12 pence).

**Amerika ima preveč denarja.** Predsednik Coolidge je v govoru v Pittsburghu podal senzacionalno izjavo, da se ameriški narod ne sme več pečati s problemom, kako bi si pridobil še večje blagostanje, temveč da obstoji eksistenčno vprašanje ameriškega naroda v ugotovitvi, kako naj v bodoče na boljši način uporabi svoje blagostanje, brez nepotrebnega zapravljanja. Ameriški delavci se že tako dobro godi, da ni pričakovati nobenih resnih sporov več med kapitalom in delom. V materielni kulturi je Amerika na višku, ne pa v srčni in umstveni kulturi in bo treba uporabljati pridobljeni kapital v veliki izmeri tudi v tej smeri. — Izjavo o uporabi kapitala brez nepotrebnega zapravljanja si razlagamo tudi kot pripravljanje ameriškega naroda, da ne bodo šle samo še večje investicije kapitala v Evropo kot doslej, temveč da se pripravlja Amerika tudi na velepotepne popuste pri bodoči novi ureditvi angleških in francoskih dolgov.

**Sodelovanje velikih emisijskih bank.** Angleška je te dni sklenila, da bo prevzela ameriškega bankirja kot strokovnjaka in tehniškega sosvetovalca. Sedaj bo prevzela tudi še francoskega in nemškega bančnega strokovnjaka. Njenemu zgledu bosta sledili Nemška državna banka in Francoska banka. Federal Reserve banka v Newyorku ima že sedaj Angleža kot sosvetovalca. Posameznosti o zadnjih pogajanjih še niso znane, vidi se pa, da je stremljenje po večjem sodelovanju največjih emisijskih bank prav intenzivno.

**Glanzstoff.** Kakor smo že poročali, so vpeljane delnice Glanzstoff d. d. s 15. oktobrom na londonski borzi. V zvezi s to vpeljavo poročajo, da upravičujejo dohodki tekočega leta misel na bistveno višjo dividendo, kot so ji izplačevali doslej. Družba je sklenila dogovor z angleškim trustom umetne svile, z italijansko Snia Visosa in s holandsko družbo Enka; ta interesna skupnost ima v rokah 70% svetovne produkcije umetne svile. Skupnost so z izmenjavo delnic nadalje utrdili.

**Avstrijske investicije iz novega posojila.** Kakor vemo, je dovolil kontrolni odbor Zveze narodov Avstriji veliko investicijsko posojilo v znesku 750 milijonov šilingov, ki ji ga bodo izplačali v petih letnih obrokih. Za posojilo je izdelan že natančen investicijski program. Kakor se vidi iz proračuna za leto 1928, obsega ta program investicije pri železnicah, v poljedelstvu in v gradbi cest. Že v bodočem letu bodo porabili del posojila za nekatere investicije. Glede elektrifikacije železnic omenimo, da bodo najprvo izvedli elektrifikacijo proge od Dunaja do naše meje (sporazumno z nami do Maribora) ter od Dunaja do Salzburga. Z zadnjo progo bo dopolnjena elektrifikacija vsega železniškega omrežja na zahodu od Dunaja, noter tja do švicarske meje.

## RAZNO.

**Razstave in gospodarske prireditve v Turinu 1928.** V Turinu (Italija) se bo priredila v toku l. 1928 vrsta razstav in gospodarskih revij. Tako bo tam od aprila do oktobra 1928 velika kemična razstava, na kateri bodo razstavile svoje proizvode tudi inozemske tvrdke. Nadalje se priredi lekom leta razstava svile in med. poljedelska in kolonijalna razstava. Prijavnice se dobijo tudi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

**Komercialno-industrijska razstava in konferenca tekstilnih tovarnarjev v Leskovcu.** V Leskovcu se odpre 23. t. m. komercialno-industrijska razstava, ki bo predložila ves razvoj tekstilne industrije v Srbiji. V času razstave se bo vršila tudi konferenca tekstilnih tovarnarjev z naslednjim redom: 1. Tekstilna izobrazba, 2. namakanje konoplje in predelovanje preje, 3. svilarstvo in državne tovarne za odmotavanje svile, 4. osnivanje tovarne za umetno svilo, 5. osnivanje lanene predilnice, 6. osnivanje vertikalnega tekstilnega koncena in tekstilne banke. Na konferenco so razen tekstilnih tovarnarjev povabljene tudi industrijske, obrtniške in delavske zbornice. Ustrezajočo brzojavnemu naprosilu komisarja izločbe v Leskovcu z dne 18. oktobra t. l. opozarja Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani tekstilne tovarnarje na to razstavo in jih vabi, da pošljejo na razstavo in konferenco svoje predstavnike ter da se udeležijo razstave s tipičnimi komadi svoje produkcije.

**Oddaja koncesij za avtomate in tehnične postaje.** Osrednji odbor »Narodne odbrane« v Beogradu je dobil koncesijo za postavljanje avtomatov in tehnic na vseh železniških postajah v državi s pravico prenosa na tretjo osebo. Pogoji za prenos koncesije so v glavnem sledeči: desetletni zakup, določena mesečna zakupnina. Natančnejše pogoje dobijo zainteresenti pri osrednjem odboru Narodne odbrane, Beograd, Miloša Velikoga 14, kamor je poslali tudi ponudbe.

**Kuba in Češkoslovaška.** Centralna zveza češkoslovaške sladkorne industrije je sklicala posebno konferenco za ugotovitev predpogojev za eventuelni pričetek pogajanj s kubansko sladkorno industrijo. Seja ima samo informativen značaj in gre v prvi vrsti za to, da se sliši mnenje velikih eksportnih sladkornih tvrdk in sladkornih koncernov ter da se dobi vpogled v cilje kubanske akcije. Če bodo prišli s Kube resni predlogi, s ciljem ozdravljenja razmer na svetovnem sladkornem trgu, se bo tudi češkoslovaška sladkorna industrija pogajanj udeležila in ne bo stala ob strani.

**Pridelek v Avstriji.** Kakor smo že rekli, zaznamuje Avstrija letos rekordni žitni pridelek. Po poročilih zveznega ministrstva za poljedelstvo in gospodarstvo se je z razširjenjem obdelanega sveta in z dvigom donosa na hektar posrečilo, da je domača potreba na rži, ječmenu in ovsu več kot krita, dočim je treba pri pšenici in pri sladkorju vpeljati samo ca 30% porabe. Zlasti glede ječmena je letošnji zaključek prav dober, posebno še v kvalitetenem oziru.

**Angleški državniki o socialnih vprašanjih.** Značilne izjave o domačih socialnih prilikah je podal znani angleški državnik Sir Arthur Balfour na konferenci mednarodne trgovske zbornice. Marsikatera njegova trditev se nanaša na ostale evropske države in tudi za naše razmere najdemo podobnih primerov: »V natančni preiskavi sodobnih socialnih razmer pridemo do čudnega zaključka, da je stanovanjska najemnina vsled tozadevne zakonodaje (Rent Restrictions Act) v razmerju z ostalimi življenjskimi potrebščinami precjaj nizka ter da je mnogo družin zavoljo pomanjkanja stanovanj primorano skupaj stanovati, oziroma oddajati najete prostore v podnajem, tako da stanujeta, pogostooma hišni posestnik ali pa stanovanjski najemnik docela brezplačno. Ti prihranki se potro-

šijo brezdvomno v zabavah in luksuzu, kar potrjuje primerjanje hranilnih vlog zadnjega časa. V splošnem so hranilne vloge od leta 1913 naprej porastle, dosegle so višino 350—400 milijonov funtov, danes se cenijo na 450—500 milijonov. Če pa vzamemo številčno porast prebivalstva in vrednostne spremembe v poštah, pridemo do ugotovitve, da si britanski narod danes približno 200 milijonov manj prihrani nego pred petnajstimi leti. — Pri obravnavi delavsko-socialnih vprašanj je podal Balfour približno sledeče podatke: »Stvar stoji danes tako, da je država prevzela od delavskih organizacij bolniško zavarovanje, delavske pokojnine, brezposelne podpore, pustila jim je samo še pogrebno preskrbo. Delavske organizacije so polagoma preustrojile svoj delokrog, lotile so se vprašanja delovnega časa, in si sedaj že jako uplívno prisvajajo politična torišča. Radikalni voditelji delavstva pridigujejo načelo, da sledi znižanju produkcije zvišanje delavskih prilik, in ta nauk je gotovo jako občutno oškodoval angleško industrijo. Sicer so se k sreči naravni zakoni gospodarstva sami začeli uveljavljati, in danes so se odgovorni predstavniki delavskih organizacij že v toliko spreobrnil, da priznavajo tezo ameriških delavskih zvez, ki povdarjajo potrebo sodelovanja s podjetniki v povzdigu produkcije, spoznavši, da se življenjski standard delavnega ljudstva drugače ne vzdrži na sedanji višini. Vprašanje, ali je prebivalstvo danes v splošnem srečnejše, zadovoljnejše in produktivnejše, ostane še vedno odprto; preteklost nas uči, da se je produktivnosta vedno dvignila, če se je državi posrečila rešitev teh problemov.« »Brezdvomno pa je«, tako nadaljuje naš svedok, »da je narod dosegel višjo stopnjo življenjskega standarda; zabavnih prilik je mnogo več, ki jih ljudstvo prištevajo svojim dnevnim potrebam. Jako dvomljivo pa je, če je delavec v obče danes na boljšem kakor prej, prav gotovo se je njegova produktivna sposobnost zmanjšala, mogoče, da so vojni dogodki kaj uplivali na ta pojav, z gotovostjo je to težko doognati. Če korakamo mi Angleži v začetnih smernicah pri rešitvi socialnih problemov tako naprej, se je bati, da pademo v produktivnosti, kar bi seveda neugodno vplivalo na razvoj zasebnega podjetništva. Ravno tem vprašanjem je priporočati posebno pozornost, kajti jasno nam mora biti, da je znižanje koeficienta za življenjske potrebe in pojemanje zaposlenosti vedno posledica, če peša v narodu duh podjetnosti in volja odgovornosti.« (K. Tiefengruber.)

**Drobne vesti.** V Srednji Nemčiji je izbruhnil velik rudarski štrajk, ker so zahtevali rudarji višje mezde in jim jih lastniki rudnikov niso hoteli dovoliti. Število štrajkujočih znaša doslej 80.000. — Ch. Dewes je postal finančni ameriški svetovalec pri poljski vladi. Imenovan je zaenkrat za tri leta in bo nadzoroval bodoča pogajanja o posojilih med Poljsko in med inozemstvom. — Vsi gospodarski listi poudarjajo čvrstost funtovega tečaja. Zelo veliko ameriškega denarja je prišlo v Evropo, povpraševanje po funtu je bilo izredno veliko itd. — Po uradnem poročilu iz Bruslja je stvoritev mednarodnega kartela cinka odložena. Ameriški producenti so stavili zahteve, ki jih drugi niso mogli sprejeti. — Neko belgijsko podjetje je odpovedalo svojo pripadnost k mednarodni žični zvezi. — Upravni svet Anglo Persian Oil Co. bo predlagal 2. novembra običnemu zboru izplačanje sklepne dividende 7½%. Ker so 5% že izplačali, se dvigne skupna dividenda na 12½%; lani je bilo 17½%. — Tekom četrte ure je bil v Londonu angleški del braziljskega posojila petkrat prepisan. Šlo je za 7 milijonov funtov. — Holandska in Švica zahtevata valorizacijo ogrskih zastavnih listin. — Upravni svet Poljske banke je znižal lombardno obrestno mero državnih listin od 9% na 8%. Redni občni zbor banke bo v začetku novembra sklepal o

spremembi pravil v smislu vladnega stabilizacijskega načrta. — Ogrski koncern Ganz Danubius se je z nakupom nove strojne tovarne zopet ojačil. — V turškem finančnem načrtu za leto 1928 je vstavljena tudi stabilizacija turškega funta na sedanjem nivoju. — Septemberska produkcija surovega železa v Nemčiji je dala 1.105 milijonov ton, na dan 36.800 ton; približno enaka je bila produkcija v avgustu. — Konjunktura v poljskem tekstilnem okraju Bielice Biala je na višku in znaša že 90% predvojnega časa. Eksport gre v prvi vrsti na Balkan, v bližnji orient, v severno Afriko, v nasledstvene države in v Skandinavijo.

**Boj za ogrske tračnice.** Pisali smo, da so razpisale ogrske državne železnice dobavo za tračnice in da so bile ponudbe ogrskih tvrdk za 30% dražje kot pa inozemskih tvrdk. Da pa obdržijo dobavo doma, so izrekle državne železnice, da jo oddajo domačim tvrdkam z 10 do 12-odstotnim pribitkom k inozemskim ponudbam. A ogrski železni kartel je izjavil, da tudi za to ceno tračnic ne more dobaviti.

**Po svetu.** Na podlagi zadnjih poročil znaša ogrski vinski pridelek dva milijona hektolitrov. Po kritju domače potrebe preostane prebitok ½ milijona hektolitrov za eksport. — V Avstriji bodo vzeli iz prometa bankovce po 10 šilingov z datumom 2. januarja 1925. Kot zadnji rok oddaje je določen 31. januar. — **Davčni dohodki** prvih devetih mesecev so dali v Franciji 28.400 milijonov frankov, za 1100 milijonov več kot je bilo preračunljeno. — Mesto Beograd je najelo pri neki ameriški finančni skupini posojilo v znesku 1 milijona dolarjev; posojilo bodo porabili za investicijske namene. — V zadevi tvrdke Neurath so tudi zelo merodajni činitelji pristali sedaj na predlagani sporazum. V začetku bodočega leta bodo izplačali 20-odstotno kvoto, na koncu prvega polletja 10-odstotno in na koncu leta 1928 še 5-odstotno kvoto, skupaj 35%. — V poštah prihajajoče kmetijske borze so sprejele v več konferencah sklenjeni dogovor o trgovini po **Donaui**. Sedaj je čas, da dogovor izkoristijo Jugoslavija, Bolgarija in Rumunija. — Mednarodni poljedelski urad v Rimu poroča, da bo znašal letošnji pridelek kornuza v Rumuniji samo 60 odstotkov lanskega pridelka. Pridelali je bodo samo ca 37 milijonov meterskih stotov in eksportna kvota ne bo presegala 9½ milijona stotov. — Vsi producenti krompirja poročajo, da je letošnji pridelek prav zadovoljiv. — **Položaj angleške jeklene industrije** se je v septembru zopet zboljšal, izvoz se je proti avgustu dvignil za ca 1 milijon funtov; v vseh prvih devetih mesecih se je dvignil za 22½ mil. funtov, dočim je uvoz nazadoval za 3½ mil. funtov. — Italijanska vlada bo dala zavodu Banco di Napoli na razpolago 300 milijonov lir za otvoritev poljedelskih kreditov. Neogibna posledica bo ta, da bo izginilo nekaj južnoitalijskih kreditnih zavodov iste panoge. — **Rekord** za newyorški trg kapitala pomeni 14. oktober, podpisanih je bilo za 126 milijonov dolarjev novih posojil, med njimi 41½ mil. dolarjev za Brazilijo in 30 milijonov dolarjev za Prusijo. — **Turški proračun** za bodoče leto izkazuje popolno ravnovesje izdatkov in dohodkov. — Sarajevska »Večerna Pošta« poroča, da namerava večje sarajevsko podjetje izkoristiti slapove v bližini Ljubuške ter da hoče elektrificirati okraja Ljubuški in Čapljina. V slučaju uresničitve načrta bodo z električno železnico spojili Imot-

ski, Čapljino in Ljubuško. — Med ogrsko, češkoslovaško in avstrijsko tekstilno industrijo se vršijo nova pogajanja o ustanovitvi kondicijskega kartela. — Praška Mauthnerjeva skupina je poleg predilnice v nekdanjem Elizabetnem mlinu v Budimpešti napravila sedaj tudi tkalnico s 500 statvami in z vso najmodernejšo opremo. — Na novo so se pričela že večkrat započeta pogajanja za ustanovitev rusko-češkoslovaške trgovske zbornice v Pragi. — V prvi dekadi tekočega meseca se je dvignila zlatna zaloga Poljske banke na 190 milijonov zlatov, zaloga deviz pa na 252 milijonov 600.000 zlatov. Spriči obtoka bankovcev v znesku 843½ mil. zlatov je znašalo kovinsko kritje 50,26%. — Poljski trgovski minister Kwiatkowski pravi, da je carinska vojna med Poljsko in Nemčijo gospodarski razvoj Poljske zelo pospešila ter da se je od začetka carinske vojske dvignil poljski eksport skoraj za 50%. Vseeno pa Poljska na carinski vojski ne bo vztrajala dalje, kot bo neobhodno potrebno. — Na berlinsko borzo so pripustili za 60 milijonov osnovnih delnic Alpine Montan. — V Londonu zborujoča konferenca producentov kositra je sklenila, da bo pritegnila tudi ameriške producente v svoj delokrog ter da bo na ta način produkcijo in cene enotno uredila. — V Londonskih finančnih krogih se govori, da bo kmalu rešeno vprašanje dovolitve novih nemških kreditov sovjetski Rusiji v znesku do 150 milijonov mark. Vodilne osebnosti nemškega bančnega konsorcija so se izrekle za dovolitev novih kreditov pod pogojem, da jih ne nosijo samo nemške banke in nemška industrija.

### TRŽNA POROČILA.

**Tržne cene v Ljubljani (15. okt. 1927).**  
Govedina: V mesnicah po mestu 19 Din. Na trgu: 1 kg govejega mesa I. 19, II. 15 do 17, III. 9 do 13, jezika 17 do 20, vampov 8 do 10, pljuč 8, jeter, ledic in možganov 17 do 20, loja 5 do 10 Din. — Teletina: 1 kg teletjega mesa I. 22,50, II. 20, jeter 25 do 27,50, pljuč 19 do 20 Din. — Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25, II. 20 do 23, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 7,50, parkljev 6, slanina trebušne 19, ribe in sala 25 do 26, mešane 23 do 24, na debelo 23 do 24, masti 23 do 24, svinke (grajati) 30 do 35, prekajenega mesa I. 30 do 32,50, II. 25 do 27,50, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10, jezika 35 Din. — Drobnička: 1 kg kostrunovega 13 do 14, kozličevine 20 Din. — Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 8, II. 6. — Klobase: 1 kg krakovskih in debrecinskih 40, hrenovk, safalad in posebnih 32, tlačenek 18, svežih kranjskih 35, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajene slanina 28 do 30 Din. — Perutnina: Piščanec majhen 10 do 15, večji 25 do 26, kokoš 25 do 40, petelin 25 do 30, raca 25 do 35, pitana gos 100, domač zajec, manjši 10 do 15, večji 18 do 25 Din. — Divjačina: Divji zajec 40 do 60, poljska jerebica 20 Din. — Ribe: 1 kg karpin in linja 25, ščuke 28 do 30, postrvi 60, klina in mreje 15, pečenke 10 Din. — Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2,50 do 3, 1 kg surovega masla 40 do 44, čajnega 50 do 60, masla 44, boh. sira 35, sirčka 10, eno jajce 1,50 do 1,75 Din. — Pijače: 1 liter starega vina 14 do 20, novega 16 do 18, čaja piva 3, vrček 4 do 4,50, steklenica piva 2,25 do 5,50 Din. — Kruh: 1 kg belega 6, črnega in rženega 5 Din. — Sadje: 1 kg jabolk I. 6, II. 5, III. 2,50 do 4, luksuznih hrušk 10, hrušk I. 6, II. 5, III. 4, ena limona 0,75 do 1, 1 kg fig 12, navadnega kostanja 4 do 7, maroni 12, orehov 10, luščenih orehov 36, suhih češpelj 10 do 12, suhih hrušk 6 do 8, grozdja 6 do 14, kuten 8, breskev 8 do 10 Din. — Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 64 do 72, Santos 39 do 42, Rio 38 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 64 do 72, III. 52 do 56, krist. belega sladkorja 15, v kockah 17, kavne primesi 22, riža I. 10, II. 9, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega 16, vinskega kisa 4,50, navadnega 2,50, 1 kg morske soli 3,50, kamene 4, celega popra 64, mletega 66, paprike III. vrste 28, sladke paprike, po kakovosti 56, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3,75,

čaja 80 Din. — Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 00 — 5,75, št. 0 — 5,50, št. 1 — 5,25, št. 2 — 5, št. 4 — 4,50, št. 6 — 4, kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 10, ješprenjčka 12, otrobov 2,50, koruzne moke 3 do 4, koruznega zdroba 3 do 4, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke I. 9, II. 6 do 8, ržene moke 4,50 do 5 Din. — Zito: 1 q pšenice 340 do 360, rži 300 do 340, ječmena 290 do 330, ovsu 255 do 285, prosa 250 do 285, nove, sušene koruze 255 do 265, ajde 410 do 450, fižola ribničana 425, prepeličarja 500 do 540, graha 430 do 500, leče 700 do 900 Din. — Kurivo: 1 q premoga 42, 1 kub. meter trdih drv 150, mehkih 75. — Krma: — q sladkega sena 80, polsladkega 75, kislega 60, slame 50 Din. — Zelenjava in gobe: 1 kg glavne solate 8 do 4, štruncate in ajserice 4 do 5, endivije 5 do 6, radiča 4 do 5, poznega zelja 1,50 do 2, rdečega zelja 4 do 5, kislega zelja 4, ohrovtu 2, karljof 10 do 15, kolerab 4 do 5, kolerab-podzemlje 1, špinata 6 do 7, paradižnikov 6 do 6, kumar 8, buč 3 do 4, fižola v stročju 6 do 8, čebule 3 do 4, česna 6 do 7, krompirja 1 do 1,50, repe 1, kisle repe 3, merica jurčkov 10, korenja 1 do 2, peteršilja 2, zelenjave za juho 2, zelene paprike 6 Din.

**Mariborsko sejsko poročilo.** Na svinjski sejem dne 14. oktobra 1927 se je pripeljalo 420 svinj in 1 ovca. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5 do 6 tednov stari, komad 90 do 125 Din, 7 do 9 tednov 150 do 200, 3 do 4 mesece 320 do 400, 5 do 7 mesecev 420 do 450, 8 do 10 mesecev 550 do 650, 1 leto 1000 do 1200, 1 kg žive teže 10 do 11,50, mrtve 15 do 17. Prodalo se je 299 komadov.

### DOBAVA, PRODAJA.

**Dobave.** Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 20. oktobra t. l. ponudbe glede dobave cevi za komprimirani zrak, kolen in železa za te cevi in ventilov. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 21. oktobra t. l. ponudbe glede dobave karbida ter do 24. oktobra t. l. glede dobave olja za pregreto paro. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 21. oktobra t. l. ponudbe glede dobave desk, štaljev in lat ter glede dobave prodnega presejanega peska, do 25. oktobra t. l. pa glede dobave živega apna. — Ekonomsko odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. oktobra t. l. ponudbe glede dobave trne vrvice ter mavca; do 25. oktobra t. l. glede dobave vijakov; do 28. oktobra t. l. glede dobave raznega orodja. (Pogoji so na vpogled pri tem odelenju vsak delavnik od 10. do 12. ure.) — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 24. oktobra pri intendaturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave ovsu; dne 5. novembra t. l. pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu glede dobave plinskega koksa; dne 7. novembra t. l. pri Barutani (smodnišnici) v Kamniku glede dobave raznega materiala (bombaževoga platna, sukanca, preje od jule, kartonskih škafelijc, kemikalij itd.); pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave steklenic za dissous-plin.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

**VELETRGOVINA**  
kolonijalne  
in špecerijske robe  
**IVAN JELAČIN**  
LJUBLJANA  
ZALOGA

sveže pražene kave,  
mletih dišav  
in rudninske vode.

Točna in solidna posredništva!  
Zahtevajte cenik!

### IZVOZNIKI!

Agentura, priključena organizaciji 120 agentur  
v vseh francoskih departementih, išče zastopstva izvoznih tvrdk.

J. LAVRIČ & CIE., Strashourg, Francija 4, rue du Viense marche aux vins.

**TISKARNA MERKUR**  
TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. \* Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. \* LASTNA KNJIGOVESNICA. \* TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja ANTON PODGORŠEK. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.

**LJUBLJANA**  
GREGORČIČEVA 23